

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2004-1-26 (Özelleştirme Nihai Bildirim)
Karar Sayısı : 04-27/317-72
Karar Tarihi : 22.4.2004

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, A.Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY,
Murat GENCER, Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rifki ÜNAL,
Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI, Süreyya ÇAKIN

B. RAPORTÖRLER: M.Ömür PAŞAOĞLU, İsmail Yücel ARDIÇ

C. BİLDİRİMDE BULUNAN : - T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

D. TARAFLAR : - T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
Ziya Gökalp Cad. No:80 06600 Kurtuluş-Ankara
- Erkan İnşaat Madencilik San. ve Tic.Ltd.Şti.
Acıbadem Cad. Tekin Sok. No:27/1 Kadıköy-İstanbul
- Erk Dış Ticaret A.Ş.
İnönü Cad. Gümüşsuyu Palas No:26/6 Taksim-İstanbul
- Alçelik Çelik Yapı İnşaat San. ve Tic. A.Ş.
Merkezefendi Mah. Tercüman Sitesi A-10 Blok No:12
Zeytinburnu-İstanbul

E. DOSYA KONUSU: Samsun Gübre Sanayii A.Ş.'de bulunan %100 oranındaki kamu hisselerinin blok satış yöntemiyle özelleştirilmesi işlemine izin verilmesi talebi.

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 2.6.2003 tarih, 4667 sayı ile giren Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın ön bildiriminde, Türkiye Gübre Sanayii A.Ş.'nin bağlı ortaklıkları olan İstanbul Gübre Sanayii A.Ş., Gemlik Gübre Sanayii A.Ş., Samsun Gübre Sanayii A.Ş. ve Kütahya Gübre Sanayii A.Ş.'deki kamu hisselerinin özelleştirilmesine ilişkin olarak, 1998/4 sayılı Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumu'na Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ'in 4. maddesi uyarınca Rekabet Kurulu'nun görüşü talep edilmiştir.

Bunun üzerine, 19.6.2003 tarih, 1533 sayılı Mesleki Daire görüşü ile 23.6.2003 tarih, 5387 sayı ile intikal eden Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın

görüşleri dikkate alınarak, 30.6.2003 tarih ve 03-46 sayılı karar ile konuya ilişkin Rekabet Kurulu Görüşü oluşturulmuş ve 2.7.2003 tarih, 1658 sayı ile anılan İdare'ye bildirilmiştir.

Kurum kayıtlarına 17.3.2004 tarih, 1364 ve 30.3.2004 tarih, 1619 sayı ile giren Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın izin başvurusu üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ ve 1998/4 sayılı Tebliğ'in ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 16.4.2004 tarih, 2004-1-26/Öİ-04-MÖP sayılı Özelleştirme Nihai Bildirim Raporu, 16.4.2004 tarih, REK.0.05.00.00/62 sayılı Başkanlık önergesi ile 04-27 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda;

- 1998/4 sayılı Tebliğ'de belirtilen ciro eşiğinin aşılması nedeniyle Samsun Gübre Sanayii A.Ş.'nin blok satış yoluyla özelleştirilmesi işleminin Rekabet Kurulu'nun iznine tabi bir işlem olduğu,

- teklif sahiplerinden iki teşebbüsün ilgili pazarlarda yer almaması, gübre pazarında faaliyet gösteren teşebbüsün ise ithalat yoluyla elde etmiş olduğu pazar paylarının sınırlı olması nedenleriyle, devir işleminin hakim durum yaratacak ya da mevcut hakim durumu güçlendirecek nitelikte olmadığı ve dolayısıyla söz konusu devir işlemine izin verilmesi gerektiği

ifade edilmektedir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. Taraflar

H.1.1. Samsun Gübre Sanayii A.Ş. (Samsun Gübre)

1967 yılında kurulan Samsun Gübre halihazırda Türkiye Gübre Sanayii A.Ş.'nin bağlı ortaklığı olarak faaliyetini sürdürmektedir. Teşebbüs, 18.8.1998 tarih ve 98/58 sayılı Özelleştirme Yüksek Kurulu kararı ile özelleştirme kapsam ve programına alınmıştır.

Samsun Gübre'nin 2003 yılı gübre çeşitleri itibarıyla fiili üretim ve satış miktarları aşağıdaki gibidir:

Tablo 1- 2003 Yılı Samsun Gübre Fiili Üretim ve Satış Miktarları

Ürün Cinsi	Üretim (ton/yıl)	Satış Miktarı (ton/yıl)
DAP (18.46.0) Gübresi	54.530	73.901
NP (20.20.0) Gübresi	144.675	152.552
NP (20.20.0+%1 Zn) Gübresi	6.500	4.381
NPK (15.15.15) Gübresi	10.500	10.588
NPK (25.5.10) Gübresi	14.100	14.621
NPK (12.30.12) Gübresi	36.440	36.186
AS (%21) ¹	-	8.372

¹ Samsun Gübre, AS gübresi üretmemekte, ithal ettiğini satmaktadır.

Samsun Gübre, 2003 yılı gübre satışlarının, %61'ini bayiler kanalıyla, %39'unu da toplu satışlar yoluyla gerçekleştirmiştir. Teşebbüs, 2003 yılında 83.866.328.466.693 TL ciro elde etmesine rağmen, 24.328.317.492.281 TL zarar etmiştir.

H.1.2. Erkan İnşaat Madencilik Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi (Erkan İnşaat)

Erkan İnşaat, yurt içinde ve dışında resmi ve özel kuruluş ile kişilere ait bayındırlık işlerini, inşaat ve tesisat müteahhittliğini, yapı ve tesislere ait müşavirlik ve mühendislik hizmetlerini, her türlü sınıai tesislerin proje montaj ve inşaatlarını taahhüt etmek ve yapmak işleri ile iştigal etmektedir.

Dosya mevcuduna göre, Erkan İnşaat, başta inşaat sektörü olmak üzere, kömür (yerli ve ithal) ve çay sektöründe faaliyet göstermekte olup, teşebbüsün gübre pazarında herhangi bir ortaklığı veya faaliyeti bulunmamaktadır. Erkan İnşaat'ın 2003 yılı cirosu TL'dir.

Şirket'in sermayesi 50.000.000.000 TL olup, ortaklık yapısı aşağıdaki gibidir:

Tablo 2- Erkan İnşaat'ın Ortaklık Yapısı

Ortaklar	Hisse Oranı (%)
Mehmet Emin ERKAN	25
Ahmet ERKAN	25
Mahmut ERKAN	25
Süleyman ERKAN	25

H.1.3. Erk Dış Ticaret A.Ş. (Erk Dış Ticaret)

Dosya mevcudu bilgi ve belgelerden, Erk Dış Ticaret'in özellikle gübre sektöründeki özelleştirme ihalelerine katılma amacıyla kurulduğu ve önemli bir ticari faaliyeti bulunmadığı görülmektedir. Teşebbüs, 1976 yılından bu yana gübre sektöründe faaliyet gösteren Ost Olgun Dış Ticaret A.Ş.'nin (Ost Olgun) ana ortağı Cemal Olgun ve ailesi tarafından 5.11.2002 tarihinde kurulmuştur. Erk Dış Ticaret'in 2003 yılı cirosu, TL'dir. Şirket'in sermayesi 1.000.000.000.000 TL olup, ortaklık yapısı aşağıdaki gibidir:

Tablo 3- Erk Dış Ticaret'in Ortaklık Yapısı

Ortaklar	Hisse Oranı (%)
Cemal OLGUN	75
Kamuran OLGUN	10
Kaan OLGUN	5
Özgür OLGUN	5
Burcu OLGUN	5

Ost Olgun yurt içine gübre ithal etmekte ve satmaktadır. Şirket'in sermayesi 1.500.000.000.000 TL olup, ortaklık yapısı aşağıdaki gibidir:

Tablo 4- Ost Olgun'un Ortaklık Yapısı

Ortaklar	Hisse Oranı (%)
Cemal OLGUN	49,99
Kamuran OLGUN	20
Ahencan ŞENYUVA	25
Gülten ŞENYUVA	5
Dinçer CEBECİ	0,01

H.1.4. Alçelik Çelik Yapı İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Alçelik)

Alçelik, özel ve kamuya ait alt yapı tesislerinin üretim, pazarlama, montaj, onarım, restorasyon, ithalat ve ihracatı; demir, galvaniz ve çelik yapı elemanları yoğun imalatı; ıslah, sulama, içme suyu ve kanalizasyon tesisleri inşaatı; konut, işyeri, kara ve demiryolu ile köprü inşaatları ile iştigal etmek üzere, 2003 yılında kurulmuş bir şirkettir. Şirketin sermayesi 500.000.000.000 TL olup, ortaklık yapısı aşağıdaki gibidir:

Tablo 5- Alçelik'in Ortaklık Yapısı

Ortaklar	Hisse Oranı (%)
M.Metin ÖZATA	45
Süleyman BAYRAM	30
Yusuf AKIN	22
Ali Rıza BAYRAM	2
Mustafa BAYRAM	1

Dosya mevcudu bilgilere göre, Alçelik'in başka şirketlerde, özellikle kimyevi gübre pazarında yahut alt veya üst pazarlarda ortaklığı bulunmamaktadır.

H.2. İlgili Pazar

H.2.1. İlgili Ürün Pazarı

Gübreler, tek besinli ve çok besinli (kompoze) olmak üzere iki temel gruba ayrılmaktadır. Tek besinli gübreler, içinde bitki besin maddelerinden azot, fosfor ve potasyum elementlerinden yalnızca birini bulunduran ürünler olarak tanımlanmaktadır. Kompoze gübreler ise bu üç elementten ikisini ya da üçünü bulunduran gübrelerdir. Tek besinli gübreler başlığı altındaki ana türlerin farklı kullanım alanları, yöntemleri ve zamanları bulunmaktadır. Azotlu gübreler ilkbaharda, fosforlu gübreler ve kompoze gübreler ise her iki mevsimde de kullanılmaktadır. Öte yandan, farklı tek besinli gübre türleri üretim süreçlerinin kendi aralarında ve kompoze gübrelerin üretim süreçlerine göre önemli farklılıklar içermektedir. Bu durum, gübre türleri arasındaki arz esnekliğinin düşük olduğunu göstermektedir.

Dolayısıyla gerek talep yönlü ikame edilebilirlik gerekse arz yönlü ikame edilebilirlik açısından dikkate alındığında, tek besinli gübrelerin herbirinin ve kompoze gübrelerin ayrı birer pazarlar olduğu anlaşılmaktadır.

Samsun Gübre'nin sadece azotlu ve kompoze gübre pazarlarında üretim ve satış faaliyetleri yürütmesi nedeniyle, ilgili ürün pazarları "azotlu gübreler ve kompoze gübreler pazarları" olarak tespit edilmiştir.

H.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

Gübre taşıma maliyetlerinin ülkenin farklı bölgelerindeki tüketicilere ulaşabilmesini önleyecek düzeyde olmaması ve gübrenin uzun mesafelere taşınabilir özellikte olması hususları dikkate alınarak, ilgili coğrafi pazar "Türkiye Cumhuriyeti sınırları" olarak belirlenmiştir.

H.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Toros Gübre ve Kimya Endüstrisi A.Ş. (TOROS), Bandırma Gübre Fabrikaları A.Ş. (BAGFAŞ) ve Ege Gübre Sanayii A.Ş.², Gübre Fabrikaları T.A.Ş. (GÜBRETAŞ), İstanbul Gübre Sanayii A.Ş. (İGSAŞ), Gemlik Gübre A.Ş., Türkiye Gübre Sanayii A.Ş. (TÜGSAŞ)'ın bağlı kuruluşları olan Samsun Gübre Sanayii A.Ş. ile Kütahya Gübre Sanayii A.Ş. ülkemizde gübre üretimi ve satışı ile iştigal eden teşebbüslerdir.

Teşebbüslerin 2003 yılı üretim miktarları ve toplam üretim içindeki payları ise aşağıdaki şekildedir:

Tablo 6- Teşebbüslerin Üretim Miktarları ve Payları (2003 Yılı)

Teşebbüsler	Azotlu Gübre Üretimi (ton/yıl)	Pazar Payı (%)	Kompoze Gübre Üretimi (ton/yıl)	Pazar Payı (%)
TOROS
GÜBRETAŞ
BAGFAŞ+EGE
İGSAŞ
TÜGSAŞ (Samsun)
TÜGSAŞ (Kütahya+Gemlik)
Diğerleri ³
TOPLAM

Pazarda, üretici teşebbüslerin dışında, faaliyeti ithal ettiği ürünleri satmakla sınırlı olan ithalatçı teşebbüsler de yer almaktadır. 2003 yılında ülkemize yapılan kompoze gübre ithalatının %62'si üreticilerce, %38'i ise sadece ithalatla uğraşan söz konusu teşebbüslerce gerçekleştirilmiştir. Aşağıda teşebbüslerin ithalat miktarlarına ve ithalat içindeki paylarına yer verilmiştir.

Tablo 7- Teşebbüslerin İthalat Miktarları ve İthalat Payları (2003 Yılı)

Teşebbüsler	Azotlu Gübre İthalatı (ton/yıl)	İthalat Pazar Payları (%)	Kompoze Gübre İthalatı (ton/yıl)	İthalat Pazar Payları (%)
TOROS
GÜBRETAŞ
BAGFAŞ+EGE
İGSAŞ
TÜGSAŞ
OST OLGUN
DİĞERLERİ
TOPLAM

² BAGFAŞ'ın 2001 yılında Ege Gübre'yi devralması nedeniyle, bu iki firma birlikte değerlendirilmiştir.

³ Erdemir, İsdemir ve Kardemir'in üretimleridir.

2003 yılı sonu itibarıyla, azotlu ve kompoze gübre satışlarının firmalar arasındaki dağılımı aşağıdaki şekilde gerçekleşmiştir:

Tablo 8- Satışlardaki Pazar Payları (2003 Yılı)

Teşebbüsler	Azotlu Gübre Satışı (ton/yıl)	Azotlu Gübre Pazar Payları (%)	Kompoze Gübre Satışı (ton/yıl)	Kompoze Gübre Pazar Payları (%)
TOROS
GÜBRETAS
BAGFAŞ+EGE
İGSAŞ
TÜGSAŞ (Samsun)
TÜGSAŞ (Kütahya+Gemlik)
OST OLGUN
Diğer İTH.
TARIM KREDİ K.
PANKOBİRLİK
ÇUKOBİRLİK
TRAKYA BİRLİK
TARIŞ
ANTBİRLİK
KARADENİZ BİRLİK
TOPLAM

Samsun Gübre'nin 2003 yılı cirosunun yaklaşık 84 trilyon TL olduğu göz önüne alındığında, 1998/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde belirtilen 25 trilyon TL'lik ciro eşiğinin söz konusu özelleştirme işlemi bakımından aşıldığı, bu nedenle işlemin izne tabi olduğu anlaşılmıştır.

Dosya mevcuduna göre, teklif sahiplerinden Erkan İnşaat ve Alçelik'in gübre pazarında faaliyeti bulunmamaktadır. Bu nedenle, Samsun Gübre'nin söz konusu teşebbüslerden birine devredilmesinin, ilgili pazarlardaki rekabet üzerinde herhangi bir etkisi söz konusu olmayacaktır.

Öte yandan, mevcut bilgilerden, en yüksek ikinci teklif sahibi Erk Dış Ticaret'i kontrol eden Cemal Olgun ve ailesinin, Ost Olgun vasıtasıyla gübre pazarında faaliyet gösterdiği anlaşılmaktadır. Gübre ithali ve satışı ile iştigal eden Ost Olgun'un 2003 yılı cirosu yaklaşık trilyon TL'dir. Erk Dış Ticaret'in ve devre konu Samsun Gübre'nin mevcut pazar paylarına ise aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 9- Samsun Gübre ve Erk Dış Ticaret'in Pazar Payları

	Azotlu Gübre Pazarı (%)	Kompoze Gübre Pazarı (%)
Samsun Gübre
Erk Dış Ticaret
Toplam

Yukarıdaki tablodan da anlaşılacağı üzere, Samsun Gübre'nin Erk Dış Ticaret'e devri ilgili pazarlarda önemli bir yoğunlaşma yaratmamaktadır. Ayrıca pazardaki diğer büyük üreticilerin ve ithalatçıların varlığı dikkate

alındığında, söz konusu devrin pazardaki rekabet üzerinde olumsuz bir etkisinin olmayacağı kanaatine varılmıştır.

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

- 1- Samsun Gübre Sanayii A.Ş.'de bulunan %100 oranındaki kamu hissesinin blok satış yöntemiyle özelleştirilmesi işleminin, Samsun Gübre Sanayii A.Ş.'nin ilgili ürün pazarlarındaki ciroları bakımından 1998/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde belirtilen ciro eşiğinin aşılması nedeniyle 4054 sayılı Kanun kapsamında izne tabi bir devralma işlemi olduğuna;
- 2- Teklif sahiplerinden Alçelik Çelik Yapı İnşaat San. ve Tic. A.Ş. ile Erkan İnşaat Madencilik San. ve Tic. Ltd. Şti. unvanlı iki teşebbüsün ilgili pazarlarda faaliyetinin bulunmaması, gübre pazarında faaliyet gösterdiği anlaşılan Erk Dış Ticaret A.Ş.'nin ise ithalat yoluyla elde etmiş olduğu pazar paylarının sınırlı olması nedenleriyle, devir işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi anlamında hakim durum yaratan veya mevcut bir hakim durumu güçlendiren ve böylece ülkenin bütünü yahut bir kısmında ilgili piyasalardaki rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuran nitelikte olmadığına, dolayısıyla bildirim konu özelleştirme işlemine izin verilmesine

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.